ف، هیرمند

پاریس، ۱۱ نومبر ۲۰۰۸

نویسندۀ افغان
در صف بزرگترین ادبای جهان قرار گرفت

Photo : Telerama

بلند پروازی ایکه به حقیقت پیوست

مطالعۀ آثار عتیق رحیمی ما را به صراحت بیان او از واقعیت های رویداد های دیروز و امروز سرزمین مادری اش روبرو می سازد. عتیق دست خوانندۀ داستان اش را گرفته تا اعماق رنج های مردم سرزمین اش می برد و تا نهایت دلهره را به وی انتقال ندهد و تا نفس های اورا به شماره نیاندازد و تا به او عرق سرد ترس را روان نسازد و تا مو را بر بدن خواننده راست نکند، دست بردار نیست.

صراحت صحنه آرائی، با تمام زره ها و هوایش، با تعفن، خشونت و وحشت اش در برابر ما می ایستد. صراحت ها معمولاً تن پوشیده ندارند که با جامۀ تشبیه ها، استعارات و میناتوری های قلم پردازانه ملبس شوند. اما عتیق صراحت خاص منحصر به فرد خودش را دارد، صراحتی که سرشار از توانائی و مهارت قلم نویسنده است و دل انگیزی و زیبائی خیره کنندۀ او دل خواننده را متلذذ می سازد. شما را در حس درد آن پدر پیری که از دیدن عروس لخت جوانش، در محضر عام زجه می کشد، در "خاک و خاکستر" اش دعوت می کند. شما را در داستان "سنگ صبور" در حس نفرت و گناه صحنۀ داخل اتاقی می برد که شوهر در حال نیمه کوما، زن پاک در ظاهر بدکاره و مردی با چهرۀ نیمه پنهانی ناپاک و در ظاهر فدائی قرار دارند، تا صراحت بی هویتی، هویت های تحمیل شدۀ آدم های داستانی اش را به شناسائی بگیرد تا تأمل کنید که جنگ و مصیبت چگونه ارزش های آدمیان را مسخ می کند، و چه تشخص و برازندگی داستان های عتیق صراحت بیان واقعیت است، بدون آنکه این صراحت کوچکترین کم و کاستی در محتوی و شکل هنری اثرش وارد کند. پوست کندگی و صاف و ساده بیان واقعیت را نگارندگی کردن و اثر را با دقت قابل وصفی در حد یک اثر هنری نگهداشتن، این شیوۀ کار عتیق است.

آنچه که سطح مهارت کاری عتیق را به نحو عجیبی به ما بازگو می کند، عتیق در اثر "سنگ صبور" ش چنان در اعماق احساس های یک زن غوطه ور است، چنان در گوشه و کنارهای خاص و گاهی پیچیدۀ این احساس ها بلد است که اگر خواننده نام نویسندۀ اثر را نگاه نکند، به گمان غالب تصور می کند که اثر تراوش قلم یک زن باشد.

عاقبت های ناگوار جنگ و مصیبتی که با چیره دستی کامل توسط عتیق ردیف می شوند، هم مبین انزجار نویسنده در این پدیده های شوم می باشد و هم خواننده را با تعقل تمام در موقف ضد جنگ و نفرت از جنگ و مصیبت قرار می دهد.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارئ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

عتیق از حرافی های مغرضانهٔ سیاستمداران محیل و انسان خوار منزجر است. از تعلق های رنگ، قوم و قبیله نفرت دارد. او مردم و وطنش را خالصانه حرمت می گذارد، بی آنکه در این حرمت توقع و طمعی را بسته بندی کرده باشد. به گفتهٔ خودش از مصیبت های جنگ که یکی هم کاهش حس اعتماد میان گروه های اجتماعی افغان باشد بد می برد و افغانستان مملو از اعتماد و یک پارچه و واحد همیشه آرزوی اوست.

عتیق رحیمی نویسندهٔ افغان ٤٦ ساله برندهٔ جایزهٔ ادبی پُر شأن و با پرستیژ گانکور (le prix Goncourt) سال ۲۰۰۸ اکادمی ادبی فرانسه شده است. این جایزهٔ بزرگ ادبی را کتاب "سنگ صبور" (Pierre de patience) او به ارمغان آورده است. او بیشتر به این می بالد که با دریافت این جایزهٔ عالی ادبی به جهانیان به اثبات برساند که سرزمین او افغانستان، خانهٔ چند تا سیاستمدار آدمکش، چند تا افراطی، چند تا قاچاقبر حریص تریاک، چند تا معامله گر نظامی نیست. سرزمین مادری او "افغانستان" گسترهٔ فراخ عاطفی و انسانی دارد و وقتی می توان نوای مقدس این انسانیت خفه شده را شنید که صدای گلوله ها، انفجارها، بمب ها و بمباردمان ها خاموش شوند.
" سنگ صبور" او یکی از آن نوا هاست.
همه به خاطر دارند که وقتی مقامات مربوط فرانسوی تصمیم گرفتند تا پنجاه و چند جوان افغان را از کشور فرانسه اخراج کنند و به افغانستان برگردانند، همین عتیق رحیمی بود که با صدای رسا و پر تمکین از دولت فرانسه تقاضا کرد تا از اخراج این جوانان افغان صرف نظر کنند، چه ممکن است در میان آنها نیز استعداد هائی را سراغ نمود که روزی مصدر خدمات بزرگی به جامعهٔ انسانی گردند و این تقاضا برآورده شد.

برای اینکه اهمیت این جایزهٔ بزرگ را بدانیم، باید تذکر داد که بنیانگذار این جایزهٔ ادبی اکادمی ادبی فرانسه یکی از شرفای فرانسه "دو ادموند دو گانکور" (d'Edmond de Goncourt) بود که تصمیم گرفت تا همه ساله این جایزه به بهترین اثر ادبی سال در فرانسه اهداء گردد.
صف آثار و نویسندگانی که قادر به دریافت این جایزه گردیده اند، صفی است از چیره دست ترین نویسندگان تأریخ ادبیات فرانسه و جهان.

در این صف :

- "مارسل پروست" (Marcel Proustt) با اثر " در سایه دختران شگوفه تن" در سال ۱۹۱۹؛
- "سیمون دو بووار" (Simone de Beauvoir) همسر "ژان پول سارتر" با اثرش "خان قوم" در سال ۱۹٥٤؛
- "مارگریت دیورس" (Marguerite Duras) با اثرش "معشوق" در سال ۱۹۸٤؛
- "طاهر بن جلوون" الجزایری الاصل با اثرش "شب راز" در سال ۱۹۸۷؛
- " امین مالوف" با اثرش "صخرهٔ تانیوس" در سال ۱۹۹۳؛
- " آندری مالرو" (André Malraux) با اثرش "شرط انسانی" در سال ۱۹۳۳؛
- و ... و ... و ...
- و اینک حالا عتیق رحیمی، (Atiq Rahimi) فرزند افغانستان با اثرش "سنگ صبور" (Pierre de patience) در این صف ایستاده است. اینان عَلَم معرفت انسانی را در سال های متعلقهٔ شان برای آدمیان صف نمودند. آری سهم آنان در توسعهٔ ارزش های هنری جهان تسجیل شده است.

عتیق رحیمی در صف همان ناموران بزرگ فرهنگی قرار می گیرد که اصلیت مهاجر دارند و از نسل مهاجران اند و از آثار ایشان اصالت ارزش های معنوی سرزمین های مادری ایشان درخشش دارد، که با خلق چنین آثاری هم معنویت و احساس آنرا در قارهٔ دیگر که حتی در سطح دنیا در معرض مبادله و همدرکی قرار می دهد و هم نقش بارزی در برومندی مدنیت جهانی و مدنیت انسانی بجا می گذارند.

سایر آثار عتیق رحیمی داستان "خاک و خاکستر" ، داستان "هزار خانهٔ خواب و اختناق" ، اثر مصور "بازگشت تصوری اش به افغانستان" می باشد.
عتیق رحیمی با میرمن "رحیمه قتیل" نواسهٔ شاعر دری سرا و فرهیختهٔ افغانستان جناب سردار (عزیزالله خان قتیل) ازدواج کرده و دو فرزند دارد. دخترش "الیس" و پسرش "سام".

به قرار گفتهٔ خودش مشوق نزدیک او در هنر قلم فرسائی خانم "سبرینه نوری" دختر نویسندهٔ افغان است، که در ترجمهٔ آثار این نویسندهٔ عالیقدر افغان نیز اشتراک مساعی داشته است.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ

آن دست اندرکاران افغانِ علم و هنر که ایجادگر محصولات عالی علمی و هنری اند، سپاس سایر هموطنان خویش را جلب می کنند. زیرا که تخلیق چنین آثاری آگاهی جهانیان را در مورد سیمای زندگی مادی و معنوی افغان ها مورد تصحیح قرار میدهد.

سپاس برتر بر تو عتیق گرامی ...
سپاس ...

این عتیق است که در دشت های سوزان و بی آب وطنش به سوی آیندهٔ درخشان میهنش و خودش می نگرد

Photo / Lemar

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکي په ځیر و لولـئ